

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 416 din 13.07.2022

Dosarul nr. 849/2021

Petiție nr. 8013/25.10.2021

Petentă:

**Reclamați: Guvernul României
Ministerul Educației**

Obiect: posibilă discriminare determinată de prevederile OUG 141/2020 care includ o excepție pentru anul școlar 2020-2021 la susținerea examenelor nepromovate la obținerea gradelor didactice I și II

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentei

1.

Numele și sediul reclamațiilor

2. Guvernul României

3. Ministerul Educației

II. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

5. Prin petiția înregistrată la CNCD cu nr. 8013/25.10.2021, petenta arată că este cadru didactic care consideră că, prin Ordonanța de Urgență 141/2020 privind instituirea unor măsuri pentru buna funcționare a sistemului de învățământ și pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, se produc efecte discriminatorii între cadrele didactice.

6. Aceasta precizează că „la art. 242 alineatul 6 se introduce alineatul (6') cu următorul cuprins: (61) *Prin excepție de la alineatul 6 pentru anul școlar 2020-2021, în caz de nepromovare a unei probe din cadrul examenelor pentru obținerea gradelor didactice II și I, acesta poate fi repetată în anul școlar următor. Alineatul 6: în caz de nepromovare,*

CONSILIUL NAȚIONAL
pentru **COMBATEREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărăcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

examenelor pentru obținerea gradelor didactice II respectiv I pot fi repetate la un interval de cel puțin 2 ani școlari.”

Astfel, petenta consideră că se creează o situație discriminatorie între dascăli, în funcție de anul în care nu au promovat examenul, deoarece unii vor avea dreptul să susțină examenul de grade didactice în anul școlar următor, iar ceilalți nu. Mai mult, aceasta consideră că a fost discriminată față de cei din anii anteriori din cauza modificării procedurii și a structurii susținerii probelor de examen.

Susținerea reclamațiilor

7. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr. 9852/30.12.2021, reclamatul Guvernul României ridică excepția necompetenței materiale a C.N.C.D. care, în opinia sa, nu se poate pronunța asupra faptelor care depășesc cadrul stabilit de legislația contravențională, în general, și Ordonanța Guvernului nr.137/2000, republicată, în special. Modul în care legiuitorul reglementează anumite aspecte ce țin de statutul profesional al unei categorii nu este o problemă ce poate fi apreciată din punctul de vedere al discriminării, depășind cadrul legal reglementat prin Ordonanța Guvernului nr. 137/2000.

8. Reclamatul Guvernul României și excepția lipsei calității sale procesuale pasive, apreciind că nu are calitate de reclamant în ceea ce privește criticile aduse de Ordinul ministrului educației și cercetării nr.4303/2020, ordin ce nu a fost adoptat de Guvernul României, organ colegial care, potrivit prevederilor art. 108 alin.(l) din Constituția României, adoptă hotărâri și ordonanțe.

9. Pe fondul cauzei, reclamatul precizează că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 141/2020 a fost adoptată pentru a asigura continuitatea în desfășurarea activităților didactice la nivelul sistemului de învățământ. Prin acest act normativ s-a reglementat instituirea unor măsuri de prevenire a îmbolnăvirilor cu SARS -COV 2, în unitățile și instituțiile de învățământ, în scopul asigurării dreptului la învățătură și a dreptului la sănătate, pentru beneficiarii primari ai dreptului la învățătură, studenți și personalul din sistemul național de învățământ.

10. Reclamatul consideră că, a accepta raționamentul petentei, în sensul că C.N.C.D. ar putea, contrar voinței legiuitorului, să dea consecințe contrare dispozițiilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 141/2020, ar însemna transformarea acestuia în legislator pozitiv, ceea ce nu poate fi admis întrucât contravine art.61 din Constituție, dar și Ordonanței Guvernului nr. 137/2000.

IV. Cadrul legal aplicabil

11.- O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare - Ordinul nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor

V. Motivele de fapt și de drept

12. Potrivit Art. 63 alin. 1 din Ordinul nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor, „Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției.”

Luând act de plângere, astfel cum este formulată, precum și de susținerile părților, Colegiul urmează a analiza excepțiile invocate.

13. În ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale pasive a reclamatului Guvernului României, Colegiul director reține că, potrivit art.5 și art.6 din procedura internă aprobată prin Ordinul nr. 144/2008 al CNCD, calitatea de petent o are persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, iar calitatea de reclamat revine persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare. Ordinul ministrului educației și cercetării nr.4303/2020 nu a fost adoptat de Guvernul României, organ colegial care, potrivit prevederilor art. 108 alin.(I) din Constituția României, adoptă hotărâri și ordonanțe.

Coroborat cu art. I alin.(I) din Hotărârea Guvernului nr.369/2021 care prevede că Ministerul Educației este organ de specialitate al administrației publice centrale cu personalitate juridică, deținând așadar inclusiv capacitatea de a sta în nume propriu în orice litigiu, Colegiul director urmează să admită excepția lipsei calității procesuale pasive a reclamatului Guvernului României.

14. În ceea ce privește excepția de necompetență, CNCD retine faptul ca Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale stabilește următoarele:

„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

15. Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art.16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.1) lit.c), precum și art.20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

16. Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art.20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale

jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

17. În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

18. Deși în lumina dispozițiilor constituționale, o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000.

19. Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative". Având în vedere aceste aspecte, Colegiul nu se poate pronunța prin hotărâre privind obiectul cauzei, însă poate emite un punct de vedere, conform prevederilor art.18 alin.1) al O.G. nr. 137/2000, care prevede: „Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative administrative care contravin

principiului nediscriminării.”

20. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul nu se poate pronunța prin hotărâre privind obiectul cauzei, însă poate emite un **punct de vedere**, conform prevederilor art. 18, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 „Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.”, astfel:

Punct de vedere

21. Pe fond, în strânsă legătură cu obiectul petiției și incidența acestuia la prevederile O.G. nr. 137/2000 republicată, cu modificările și completările ulterioare, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. 137/2000.

O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

22. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991; Hoffman împotriva Austriei, 23 iunie 1993, Spadea și Scalabrino împotriva Italiei, 28 septembrie 1995, Stubbings și alții împotriva Regatului Unit, 22 octombrie 1996).

23. În hotărârea dată în cazul Thlimmenos împotriva Greciei din 6 aprilie 2000, CEDO a concluzionat că „dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi

justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”.

În concluzie, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat, sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

24. Tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Ori, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai în baza apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de petentă constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

25. În speța de față, Colegiul director constată că petenta reclamă faptul că, prin intrarea în vigoare a Ordonanței de Urgență 141/2020, aceasta este discriminată în raport cu cadrele didactice care nu au promovat același examen în interiorul anului universitar 2020-2021, pentru care noul act normativ prevede anumite facilități.

26. Astfel, raportat la raționamentul expus anterior, Colegiul director constată că nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, categoriile de cadre didactice cu care se compară, în funcție de anul școlar în care nu au promovat examenul de grad didactic, nu se află în situații similare. Prin intrarea în vigoare a acestor prevederi legale, s-a dorit ca aceste modificări să vină în sprijinul cadrelor didactice candidate la promovarea gradului didactic sub impactul situației pandemice. Totodată, Colegiul director face trimitere la art. 15 din Constituția României republicată, "(1) Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea. (2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile."

27. În același sens s-a pronunțat Colegiul director prin Hotărârea nr.4308/2021, dosar nr. 959/2020.

28. În consecință, nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare (nu sunt situații similare).

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

CONSILIUL NAȚIONAL
pentru **COMBATEREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărăcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

1. Se admite excepția lipsei calității procesuale pasive a reclamatului Guvernului României
2. Admite excepția de necompetență materială invocată din oficiu în procedura de deliberare a dosarului, de a se pronunța prin hotărâre asupra actelor normative cu caracter de lege, în baza Deciziei nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale;
3. Colegiul director, va emite un punct de vedere cu privire la obiectul petiției.
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 06.07.2022 au fost:

ASZTALOS CSABA FERENC - Membru

DIACONU ADRIAN – Membru

CRISTIAN JURA – Membru

MARIA MOȚA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

HORIA GRAMA – Membru

CĂȚĂLIAN OLTEANU – Membru

CERASELA BĂNICĂ – Membru

RADU BABUȘ - Membru

Data redactării: 27.07.2022

Redactată și motivată: M.M. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit

prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.